

**Teollisuus
liitto**

**Talouden ja työllisyyden
näkymät
marraskuu 2023**

Tutkimusyksikkö 10.11.2023

**Taloustuutiset
jatkuneet
synkkinä**

**Teollisuuden
työllisyydessä
käännä
heikompaan:
työttömyys ja
lomautukset
kasvussa**

Diapaketin sisältö:

1. Talouden ja teollisuuden tilanne

- Taloustilanne synkentyneet yhä (dia 4)
- Teollisuuden työllisyys laskussa (dia 5)
- Talousennusteet kootusti (dia 6)
- Syyskuussa inflaatio hidastui vain hieman (dia 7)

2. Teollisuusliiton suhdannebarometri (diat 8–11)

3. Työllisyyden kehitys

- Työllisyys ja työttömyys Suomessa (diat 12–15)
- Työttömyyden alueelliset erot (dia 16)
- Teollisuusliiton jäsenten työllisyystilanne heikentynyt (diat 17–18)
- Kokoaikaiset lomautukset Suomessa ja Teollisuusliiton jäsenten kohdalla (dia 19)

4. Suhdannenäkymät

- Teollisuuden talvesta tulossa vaikea (diat 20–22)

Teollisuus liitto

1. Talouden ja teollisuuden tilanne marraskuussa 2023

Talouden kokonaiskuva synkentyntä entisestään

Lähi-idän kriisin talousvaikutukset jäämässä todennäköisesti pieniksi

- Ensimmäisten ennakkotietojen mukaan talous supistui heinä-syyskuussa (Q3/2023). Talouden tuotanto väheni noin -0,5 % edellisestä vuosineljänneksestä ja saman verran myös vuodentakaisesta. (TK19.10.)
- Talous jatkaa laskussa loppuvuoden. Lasku laaja-alaista: millään toimialalla ei mene hyvin.
- Taloudesta on tullut etupäässä huonoja uutisia. Hyvätkin uutiset ovat olleet usein odotettua huonompia.
- Toisella vuosineljänneksellä (Q2/2023) TK:n ulkomaan-kauppatilaston mukaan tavarakauppa oli poikkeuksellisen ylijäämäistä (+2 miljardia €) ja palveluvienti entistä alijäämäisempää (-2,5 miljardia €). (TK 18.9.)
- Tämä osoittaa, että ainakin tavaratuotannossa kilpailukyky on kunnossa. Palvelutuotannolla vaikuttaa olevan osin vaikeuksia pärjätä kansainvälisessä kilpailussa.
- Gazassa roihahtaneiden sotatoimien talousvaikutukset ovat toistaiseksi jääneet vähäisiksi. Sodan pitkittyessä ja laajentuessa tilanne voi muuttua. Erityisesti, jos öljy kallistuu.

Teollisuus:

**VM:
teollisuustuotannon
määrä vähenee tänä
vuonna -4 %**

**Tutkimusyksikkö
näkee tilanteen
jonkun verran
valoisampana**

Syyskuun tunnuslukuja* (TK 10.11.2023):

- Teollisuustuotanto pysyi elokuun tasolla. Vuosimuutos: -3 %.
 - Teollisuuden uusien tilausten arvo kääntyi nousuun. Kasvu elokuusta +4 %. Vuodesta 2022 tilaukset vähenivät kokonaiset -18 %.
 - Osan tilausten vähenemisen vuosimuutoksesta selittää teollisuuden tuottajahintojen halpeneminen. Vuosimuutos: -8 % (TK 24.10.)
- EK:n suhdannebarometrin (30.10.) mukaan teollisuuden tuotanto ja työllisyys jatkavat laskussa lähikuukaudet.
 - Myös Teollisuusliiton suhdannebarometri (3/2023) viestii synkistä ajoista (ks. diat 9–11).
 - Teollisuuden työllisyystilanne heikkenee.
 - Valtiovarainministeriö (9.10.) ennakoii teollisuustuotannon määrän vähenevän tänä vuonna -4 % ja ensi vuonna kasvavan hieman +0,4 %.
 - Vielä kesäkuussa VM oli ennusteissaan positiivisempi (kasvu -0,4 % vuonna 2023 ja +1,4 % vuonna 2024).
 - Tätä voi pitää synkkänä arviona. Tutkimusyksikkö näkee teollisuuden tilanteen hieman valoisampana kuin VM.

⁵ Koonti: Teollisuusliiton tutkimusyksikkö

* Luvut ovat kausitasoitettuja

Ennusteet:

**VM piti
ennusteessaan
vuosien 2023–
2024 BKT-
ennusteen
käytännössä
ennallaan**

**Suomen Pankki
alensi
ennustettaan
syyskuussa**

Suomi 2023–2024*	Vuosi 2023e*	Vuosi 2024e*
Kokonaistuotanto (BKT)	-0,2 %	+0,5 %
Teollisuustuotanto	-2 – -4%	+1 %
Vienti	-0,5 %	+2 %

Talouden ennusteita:

- Tutkimusyksikkö on koostanut yhteenvedon eri ennustelaitosten* tekemien arvioiden perusteella.
- Vuonna 2023 teollisuustuotanto kehittyi koko taloutta heikommin ja vetää osaltaan talouskasvua alaspäin.

* Lähteet: Valtiovarainministeriö, Labore, Handelsbanken, Suomen Pankki, ETLA, PTT, Nordea, Danske Bank ja OP. Ennusteet ilmestyneet 5.9.–9.10.

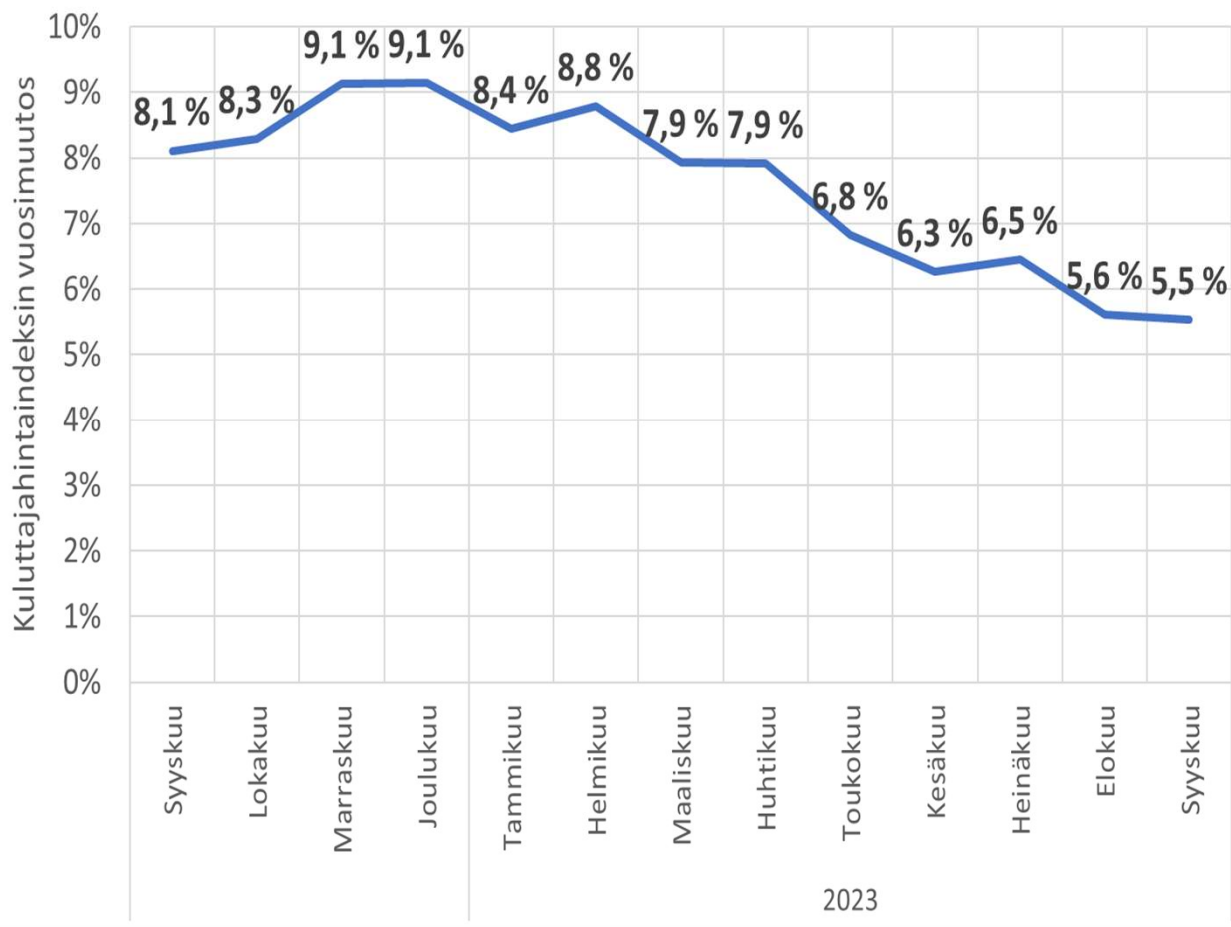
**Inflaatio hidastui vain
hieman syyskuussa**

**Kuukausitasolla hinnat
kääntyivät uudelleen
nousuun**

**VM:n inflaatioennuste
vuodelle 2024 on 2,4 % ja
samansuuntainen
näkemys on
enemmistöllä
ennustelaitoksista**

**Suomen Pankin ennuste
vuodelle 2024 on selvästi
alhaisempi, 1 %**

Kuluttajahintaindeksin vuosimuutokset, 2022/09–2023/9

Teollisuus liitto

2. Teollisuusliiton suhdannebarometri

Teollisuuden suhdanne sukeltaa

- Vuoden 2023 tammi-kesäkuussa (Q1-Q2/2023) aikana koettu hidaskasvu on kääntynyt laskusuhdanteeksi.
- Sekä toteumat että ennusteet ovat vahvasti miinuksella.
- Suhdannekäännös tuli yllätyksenä, sillä ennen kesää ennustettiin tuotannon ja työllisyyden kasvavan kesän jälkeen (Q3/2023).
- Metalliteollisuuden osuus vastaajista on suhdannekyselyssä suurin (70 %).

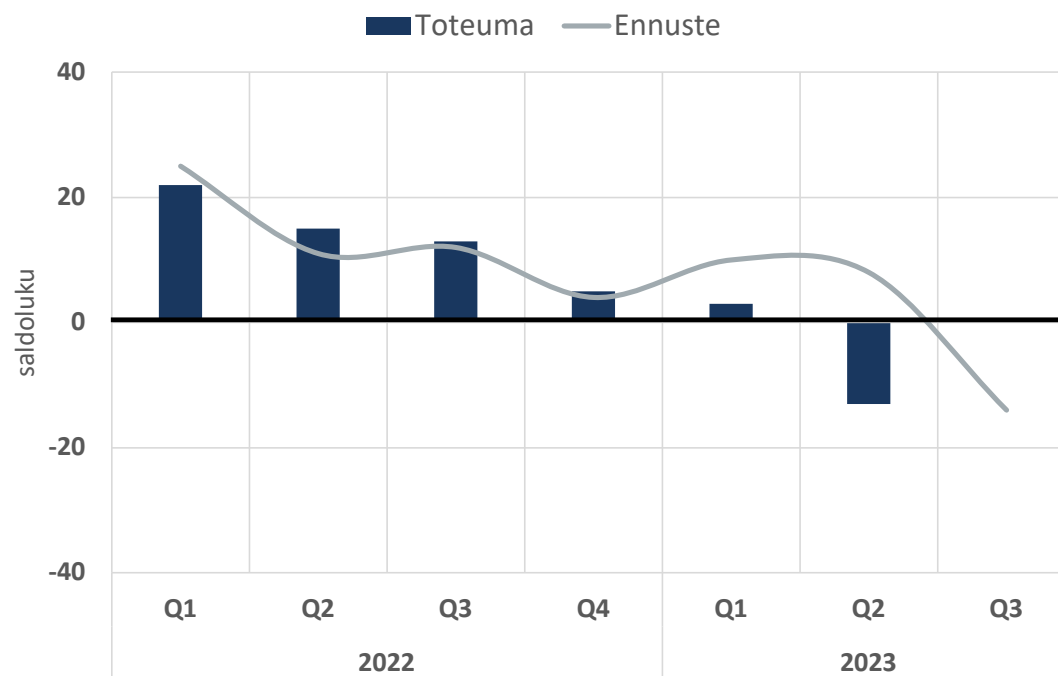
Taulukko 1. Koko teollisuus	2022				2023		
Kyselyn ajankohta	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
Tuotantototeuma (edelliset 3 kk)	27	22	15	13	5	3	-13
Tuotantoennuste (seuraavat 3 kk)	25	11	12	4	10	8	-14
Työllisyystoteuma (edelliset 3 kk)	29	21	16	11	0	3	-13
Työllisyysennuste (seuraavat 3 kk)	24	12	14	6	5	8	-16

Tuotanto

Koko teollisuus

- Tuotanto on kääntynyt laskuun huhti-kesäkuussa (Q2/2023).
- Laskun ennustettiin kiihtyvän heinä-syyskuussa (Q3/2023).
- Tuotannon kasvu jatkui vuoden 2023 alkuun asti. Kasvu on kuitenkin hidastunut viimeisen kahden vuoden aikana (Q1/2022-Q2/2023).
- Ennusteet ovat olleet toteutumia positiivisempia vuonna 2023.
- Tästä voi vetää johtopäätöksen, että tilanteen heikkeneminen tullut yllätyksenä.

Kuvio 1. Koko teollisuus
Tuotanto: toteumat ja ennusteet (saldoluku)

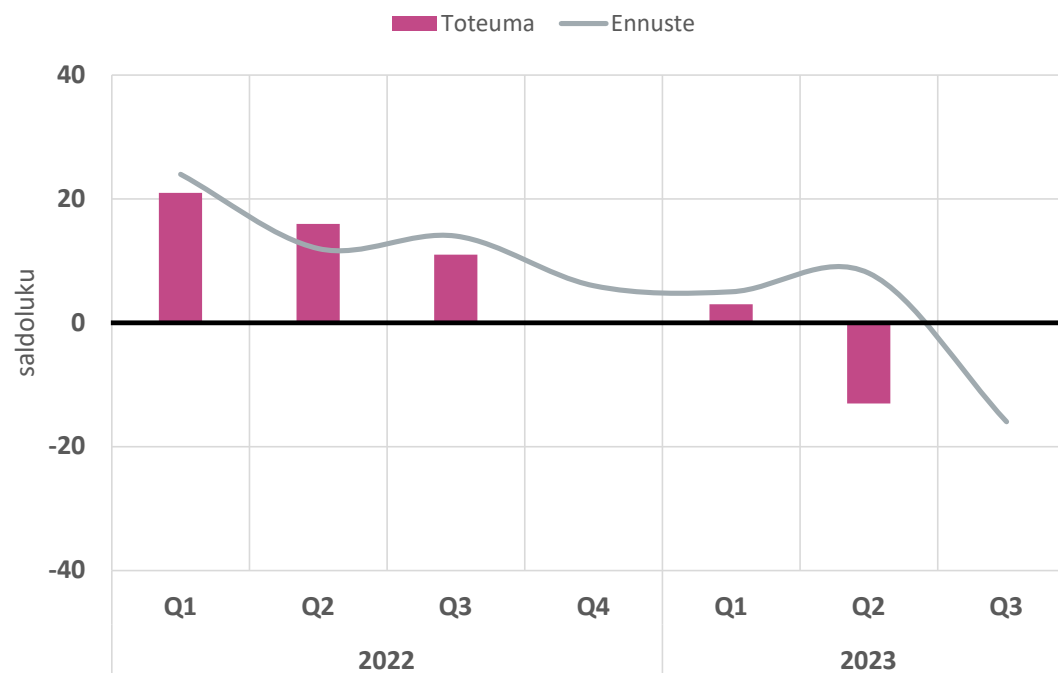
Taulukko 2. Koko teollisuus	2022				2023		
	Kyselyn ajankohta	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Tuotantototeuma (edelliset 3 kk)	27	22	15	13	5	3	-13
Tuotantoennuste (seuraavat 3 kk)	25	11	12	4	10	8	-14

Työllisyys

Koko teollisuus

- Työllisyyden varovainen kasvu kääntyi laskuun huhti-kesäkuussa (Q2/2023).
- Ennusteet ovat yleensä positiivisempiä kuin seuraavan vuosineljänneksen toteuma.
- A-kassan työllisyystilastot tukevat näkemystä heikentyneestä tilanteesta ja entistä vaisummista näkymistä. Varsinkin lomautukset ovat yleistyneet.

Kuvio 2. Koko teollisuus
Työllisyys: toteumat ja ennusteet (saldoluku)

Taulukko 3. Koko teollisuus	2022				2023		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
Kyselyn ajankohta							
Työllisyystoteuma (edelliset 3 kk)	29	21	16	11	0	3	-13
Työllisyysennuste (seuraavat 3 kk)	24	12	14	6	5	8	-16

Teollisuus liitto

3. Työllisyyden kehitys

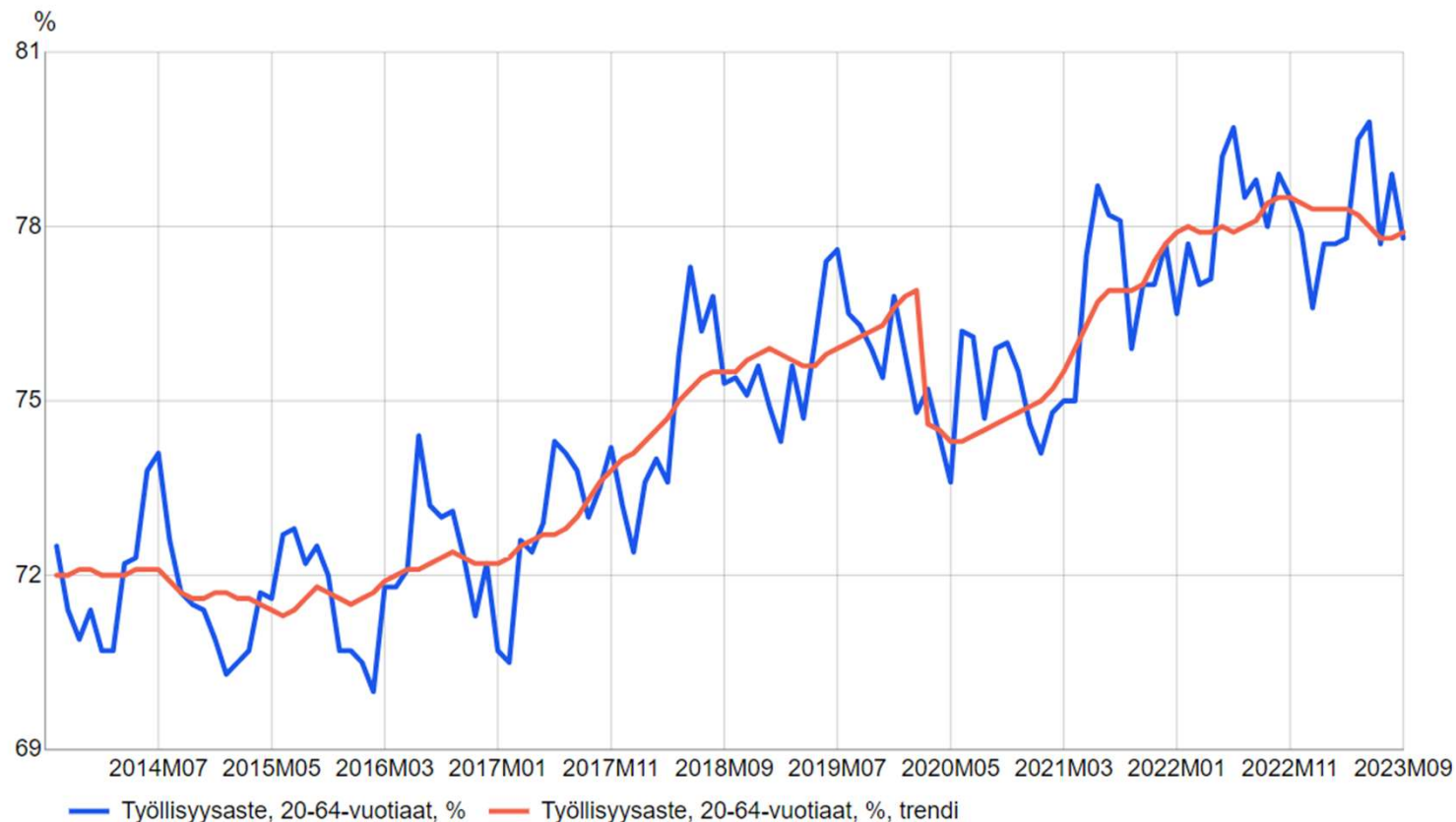

Työllisyysaste jatkaa erittäin korkeana, syyskuussa trendiluku 77,9 %

Syyskuussa 2023 työllisiä ja työttömiä enemmän kuin vuotta aiemmin, näin oli myös elokuussa

15–74-vuotiaiden työttömyysasteen trendiluku oli 7,3 % syyskuussa

Työllisyysaste ja työllisyysasteen trendi 2013/10 - 2023/09, 20–64-vuotiaat

Tilastokeskus:

Syyskuussa työvoimaosuus kasvanut hieman, +0,3 %-yksikköä vuodessa

Työllisyysaste laskenut -0,3 %-yksikköä ja työttömyysaste kasvanut +0,3 %-yksikköä vuoden 2022 syyskuuhun verrattuna

Lomautusten määrä kasvanut selvästi

Työvoimatutkimuksen keskeisimmät tunnusluvut syyskuussa 2022 ja 2023

	2022/09, %	2023/09, %	Muutos, 2022/09 - 2023/09, prosenttiyksikköä
Työllisyysaste, 20-64-vuotiaat	78,0	77,8	-0,3
Työttömyysaste, 15-74-vuotiaat	6,7	7,0	0,3
Työvoimaosuus, 15-74-vuotiaat	68,0	68,4	0,3

Kokoaikaisesti lomautetut ja pitkäaikaistyöttömät (TEM):

- Suomessa 17 700 kokoaikaisesti lomautettua syyskuun lopussa. Kuukausimuutos: +3 000. Vuosimuutos: +8 300.
- Kokoaikaisten lomautusten määrä on syyskuussa laskenut elokuusta. Kuukausimuutos: -3 700 vähemmän.
- Yli 1 vuoden yhtämittaisesti työttömänä olleita eli pitkäaikaistyöttömiä oli syyskuussa yhteensä 89 900. Kuukausimuutos: -900 pitkäaikaistyötöntä vähemmän. Vuosimuutos: ei muutosta vuoden 2022 syyskuuhun.
- Pitkäaikaistyöttömyys on rakenteellista työttömyyttä: vaikka työpaikkoja on avoinna, eivät pitkäaikaistyöttömät työllisty.

TEM: Työllisyystilanne Suomessa syyskuussa 2023

- TEM laskee työttömiksi kaikki työttömät työnhakijat ja kokonaan lomautetut.
- Kokoaikaisesti lomautettujen määrä kasvanut huomattavasti.
- Vuosimuutos: syyskuun lopussa työttömiä oli yhteensä 249 800. Se on +16 900 enemmän kuin vuotta aiemmin.
- Kuukausimuutos: +300 työtöntä työnhakijaa enemmän kuin elokuussa.
- Avoimien työpaikkojen määrä laskenut vuodessa -38 %-yksikköä. Tosin rekrytointi voidaan hoitaa muuta kautta kuin TE-palvelujen kautta.

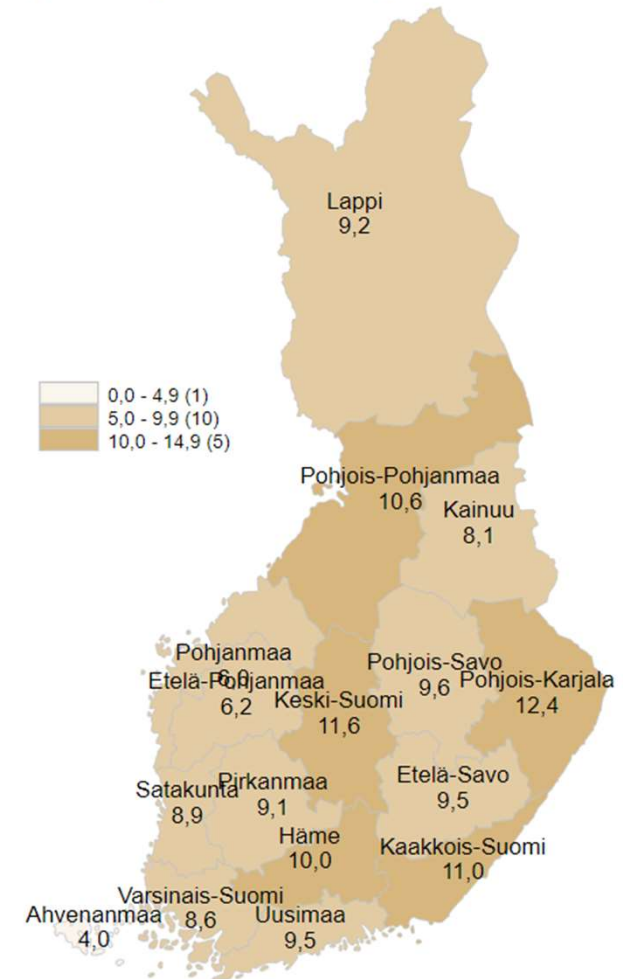
TYÖLLISYYSTILANNE 2023 SYYSKUUN LOPUSSA (I) JA TOIMISTOJEN TOIMINTA SYYSKUUN AIKANA (II) KOKO MAA

I TILANNE KUUKAUDEN LOPUSSA	Syys-23	Syys-22	MUUTOS LKM.	MUUTOS %
A. TYÖNHAKIJAT				
1. Työttömät työnhakijat	249 769	232 873	16 896	7,3
joista kokoaikaisesti lomautetut	17 682	9 426	8 256	87,6
2. Lyhennetyllä työviikolla	6 705	5 211	1 494	28,7
3. Työssä olevat yhteensä	118 718	143 878	-25 160	-17,5
joista kokoaikaisessa työssä	58 214	93 924	-35 710	-38,0
joista osa-aikatyössä	42 415	27 968	14 447	51,7
joista työllistettynä	18 089	21 986	-3 897	-17,7
4. Työvoiman ulkopuolella	90 812	93 595	-2 783	-3,0
joista työllistymistä edistävässä palvelussa	23 341	24 783	-1 442	-5,8
joista koulutuksessa	54 852	53 061	1 791	3,4
1-4 Kaikki työnhakijat yhteensä	466 004	475 557	-9 553	-2,0
B. TYÖVOIMAN KYSYNTÄ				
1. Avoimet työpaikat yhteensä	52 147	84 174	-32 027	-38,0
joista yli kuukauden avoinna olleet	16 161	30 649	-14 488	-47,3
joista yli 2 kuukautta avoinna olleet	8 029	19 173	-11 144	-58,1

Työttömyyden alueelliset erot

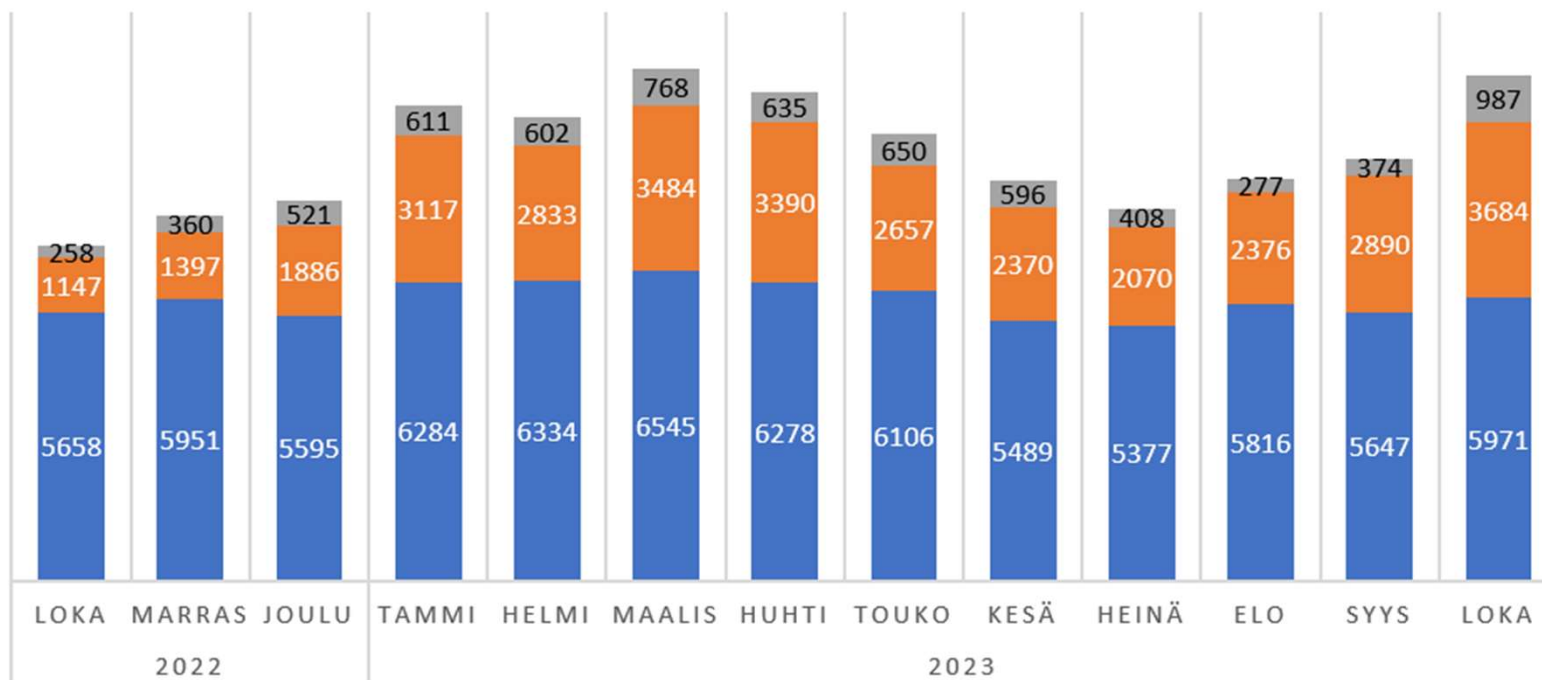
- Syyskuussa 2023 koko maassa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta 9,4 %. Vuosimuutos +0,6 %-yksikköä. Kuukausimuutos: +0,1 %-yksikköä.
- Työllisyystilanne hieman parantunut Lapissa (-0,3 %-yks.), Varsinais-Suomessa ja Pohjois-Pohjanmaalla (-0,2 %-yks.) ja Uudellamaalla (-0,1 %-yks.).
- Työttömien osuudessa suurin kuukausimuutos Kaakkois-Suomessa (+0,4 %-yks.). Satakunnassa, Pirkanmaalla ja Kainuussa työttömyys hieman kasvanut (+0,2 %-yks.).
- Työttömyys yhä sitkeintä Pohjois-Karjalassa (12,4 %), Keski-Suomessa (11,6 %), Kaakkois-Suomessa (11,0 %) ja Pohjois-Pohjanmaalla (10,6 %).
- Työttömien osuus pienin edelleen Pohjanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla sekä Ahvenanmaalla.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta ELY-keskuksittain

TYÖTTÖMIEN MÄÄRÄN KEHITYS, JÄSENET (10/2022-10/2023)

■ Kokonaan työtön ■ Kokonaan lomautettu ■ Osa-aikaisesti lomautettu

A-kassan data:

Teollisuusliiton jäsenten työllisyys on heikentynyt syyskuusta

Lokakuussa selvästi enemmän kokoaikaisia (+794) ja osa-aikaisia (+613) lomautuksia kuin oli syyskuussa

Myös kokonaan työttömien määrä on kasvanut (+324)

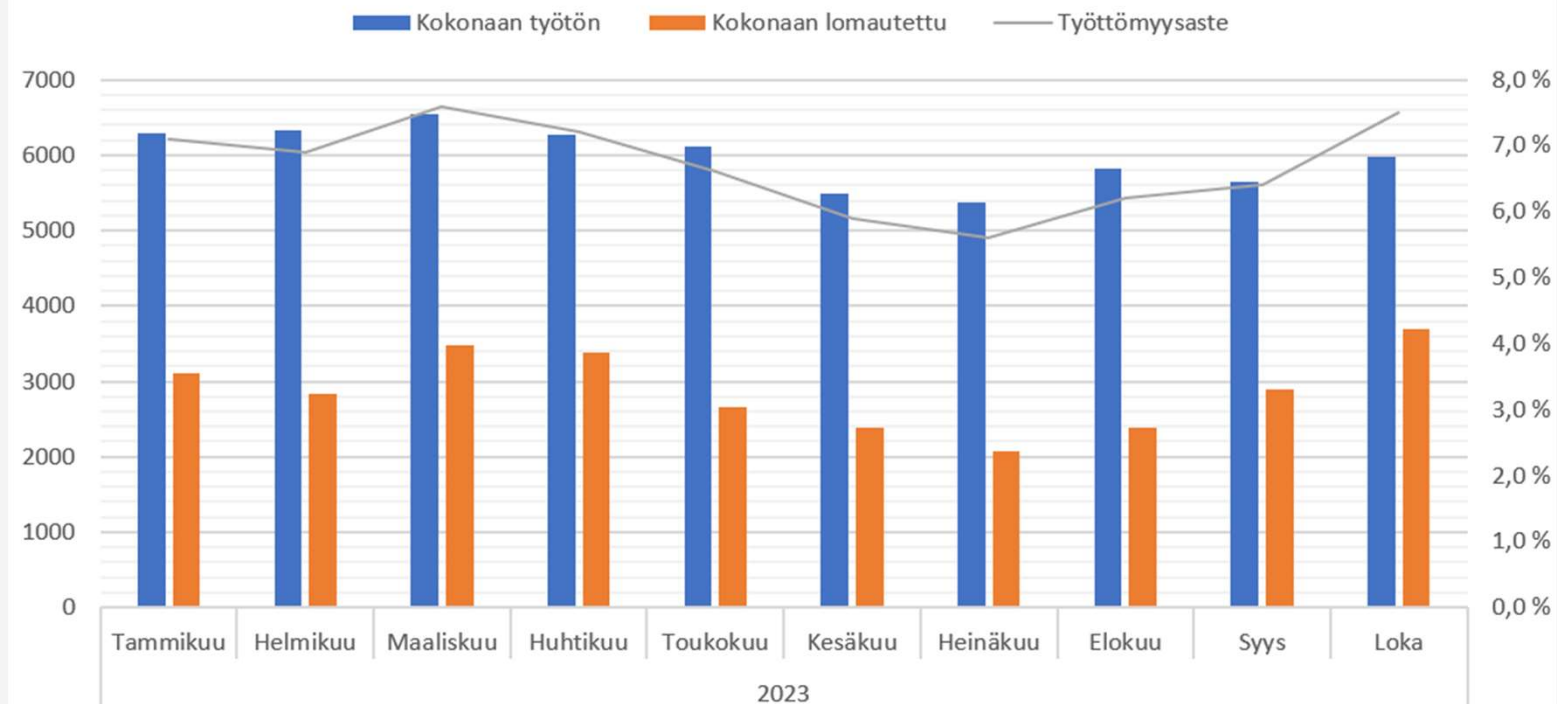
Teollisuusliitto:

Kokonaan työttömien ja kokonaan lomautettujen määrä oli yht. 9 655 lokakuussa.

Teollisuusliiton jäsenten työttömyysaste jatkanut nousuaan. Lokakuussa työttömyysaste 7,5 %. Kuukausimuutos: +1,1 %-yksikköä.

Jäsenten työttömyysaste lasketaan näin: kokonaan työttömien ja kokonaan lomautettujen yhteenlaskettu osuus kaikista työmarkkinoiden käytettävissä olevista jäsenistä.

Työttömien jäsenten määrä ja työttömyysaste, %

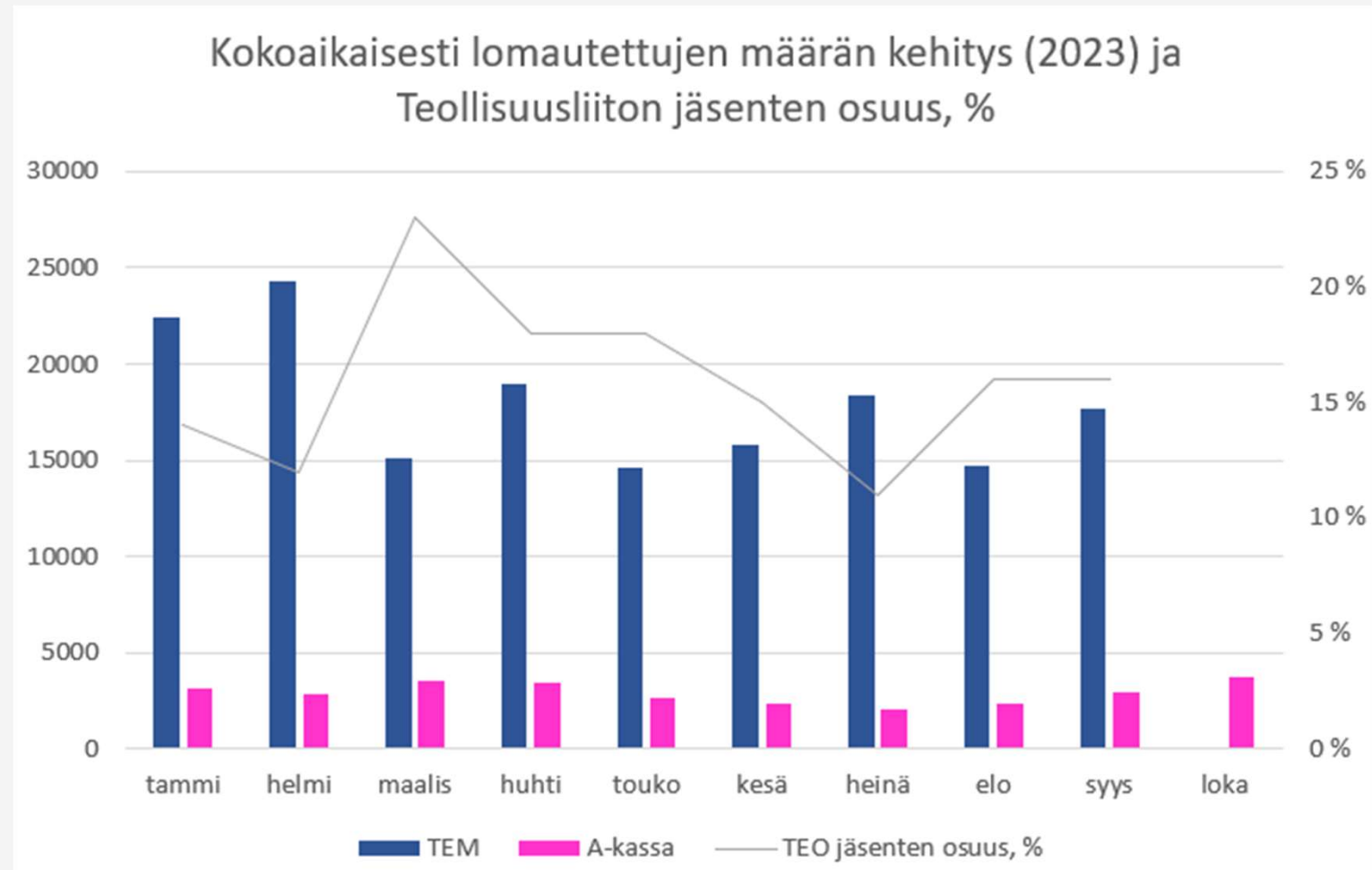

TYÖTTÖMIEN MÄÄRÄ ON LOKAKUUSSA NOUSSUT MAALISKUUN 2023 TASOLLE

TEM: Syksyn mittaan
kokoaikaisten
lomautusten määrä
alkanut kasvaa.

A-kassa:
Teollisuusliittolaisten
kokoaikaisia lomautuksia
lisää syys- ja lokakuussa.

Syyskuussa 2023
teollisuusliittolaisten
osuus kaikista
kokoaikaisista
lomautuksista kuudesosa
(16 %).

Teollisuus liitto

4. Suhdannenäkymät

Ensi vuonna talouden kokonaistuotanto ei juuri kasva Suomessa

Reaaliensiot kasvavat ensi vuonna vain vähän tai eivät ollenkaan

- Teollisuuden talvesta tulossa vaikea.
- Reaaliensioiden (eli palkan ostovoiman) ennustetaan laskevan tänä vuonna -2 % ja kasvavan +1 % vuonna 2024. (VM 9.10.)
- Ennustettua sitkeämpi inflaatio on heikentänyt vuoden 2023 ostovoimaennustetta kesän jälkeen.
- Teollisuuden työntekijöiden kohdalla reaaliensioiden nousu ensi vuonna on jossain määrin epävarmaa. Palkkaliikumukset ovat yleensä pieniä. Vuoden 2023 kertaerän poistuminen laskee ansioita. Jos vuonna 2024 inflaatio onkin ennustettua suurempi, niin reaaliensiot saattavat laskea.
- Euroopan keskuspankin mukaan korkojen nostot ovat luultavasti ohi tältä erää. Syynä on talouden ongelmat, joiden myötä inflaatio hidastuu.
- Markkinoilla odotetaan, että korot voivat laskea parhaassa tapauksessa jo ennen kesää 2024.
- Teollisuustuotanto voi lähteä ripeään kasvuun jo vuoden 2024 aikana, tuskin kuitenkaan ihan alkuvuonna.

Teollisuuden suuri investointialto siirtynyt jälleen vuodella eteenpäin

Työllisyysaste säilyy korkeana, samalla kysyntä osaavasta työvoimasta kasvaa

Teollisuusliiton jäsenten työllisyys heikkenee

- VM ennustaa kone- ja laiteinvestointien kasvavan +6 % (2024) ja +7 % (2025). Investointien myötä suomalainen teollisuus uudistuu ja parantaa kilpailukykyä.
- Investointien kasvua on ennustettu ennenkin. Toistaiseksi investointeja on siirretty syystä tai toisesta.
- Työllisyysaste pysyttelee korkeana. Taustalla vaikuttaa etenkin runsas työperäinen maahanmuutto. Jos maahanmuuttoa tiukennetaan, voi työllisyysaste laskea.
- Samanaikainen osaajatarve ja työttömyys eivät ratkea helposti. Avoimet työpaikat ja osaavat työntekijät kun eivät välttämättä ole samalla alueella.
- Rakennusalan kriisi vetää alaspäin teollisuudenaloja. Yritysten talous- ja tuotanto-ongelmiin liittyvät lomautukset ja irtisanomiset yleistyvät edelleen.
- Työttömien määrä kasvaa talvea kohden etenkin metsäteollisuuden aloilla mutta myös metalli- ja muoviteollisuudessa.

**Teollisuus
liitto**